

نومرو : ۱۰۶

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

مدیر مرخص : الہامی صفا

نسخہ سی ۵۰ بارہ

حریت فکریہ یه خادم
هر هفته چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

سنه لك آلتی آیق
تورکیا ایچین ۵۰ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

آبونه

۱۵ مایس ۱۳۳۰

اشکبار

طاغاك اوستنده كوشن باشمى ،
 صوك ايشيق زرويه پارلاشمى ؛
 آقشام اولمىدى ، بو هجران ايلنه .
 گيجه آي ووردى گولك ساحلنه ؛
 صويه عكس ايندى سوكود داللى هپ ،
 صاردى سازاقلرى ميلونجه ذهب .
 گوله معطوف نكاهم پوصوده ؛
 برهيولا يوزيور صانكه صوده ؛
 اوخيال ايسته نيم گواگه مدى ،
 ينه ديز چوكدى ، رجوع ايله مدى ...
 قاجدم ، آرقهم صيره دوشمى يوله ؛
 صوله صايدم ، اوده قبوريلدى صوله .
 گوزلرمدن آبي ياشلر طاشدى ،
 كدرمدن نفسم دارلاشمى ؛
 « بنى آلداتمش او طاشدن معبود ،
 گولگم اولمازدى يانمدن نابود ... »
 انتقام آلفه گيتمزمه اكر
 بو غضب قلبى عقرب گي ير ،

وورام باري اونك هيكلنه !
 ديهرك دوشدم ارازل آلنه ...

باش برهمن باغبردى :- قالدير يگيز !
 بالطالر ايشله سين . اودون قير يگيز ؛
 ييغيگيز بامبولر ، اك اوسته ميشه ،
 صوگرا مله موني فيرلاتيك آتسه ! ...

آتش ياقيلدى ، آلهولر سماده قبوريلدى ؛
 نوننده با كرملر حقه سجده لر قيلدى ،
 بوكولو هيسنك اومزنده آل بئكلي شالى .
 براها هيكل ييگ نور ايچنده شعشعه لى ...
 شفقلىرى ، گوزلر آچيلمىدى يوكسلن گونشه .
 بو آنده كافرى فيرلاتيلر جسيم آتسه ؛
 باغبردى ، آغلادى ، چيرپيندى ، دوودى سينه سنى ،
 بوغاردى قويتو دومالر خيريله ايان سنى ،
 بوتون وجودى آنه دالغاسيله قانلاندى ،
 باچاورلرگي آرتق چاير چاير ياندى .

ضالمر فخرى

بر ادبیه غرب

مادام قاميل دو مون ژوو

وتخيلى ئوزوب يورمچق قادار شوخ وجاذبى . واپور
 داهال قالمامشىدى . گوكرته تونسلى بر مسلمان فرانسزله
 قونوشيوردم . طبله لى ، باصيق وقاليسز فسيله ، قيصه چيكنى
 واوزون شالواريله بو عربك بر پارسلى كې فرانسزجه
 قونوشماسى خيترى موجب اولويوردى . بزقونوشوركن
 اوديدىكم زوج وزوجه ده اورالرده طولاشيورلردى .
 ايشيده بيلدىكلى سوزلر كنديلرينى جلب ايتمش اولاجق ،
 ياناشه رق محبه قاريشديلر . واپور عالمده اوقادار نه تيكت
 آرانمور . بر برمره پردانته ايدلمكسز ين احباب اولدق .
 تونسلى مسلمان بيلم نرده فرانسز بايرانك بر حقارته
 اوغراماسندن هيچانه كلهرك اوني ناصل مدافعه ايتديكنى
 - يورموقلرينى صيقوب كوستردهرك فرانسزلره مخصوص
 بر حرارتله - آكلا تيوردى .

صالونه كيرديكمز زمان تونسلى ي غائب ايتدك . بزم
 احبابلغمز دوام ايتدى . زوج بياسه يه (گزيمه يه) مراقلى
 بر آدمى . چوق كره زوجهنى يالكز بيراقامقلمغى
 رجا ايدهرك قيصه اوستنك اوزون گوكرته سنده بيتمز
 توكنمز كزيتيلرينه طالاردى . بزقونوشور ، قونوشدقه
 داهال آي آكلاشيردق . بو برقونتسىدى . سنه نك برقاچ
 آينى سياحتله كچيرلردى . بوسفرده مصرى ، بيروتى ،

بر قاچ آيلق مفارقتدن صكره - استانبولك توزلى
 قالديرملرينه بيله متحسر - « عثمانيه » واپوريله عودت
 ايدىيوردم . بش سنه اوليور . فقط بوكونكى كې خاطرمدهدر .
 ازميزدن آلدىغمز يولچيلر ايچنده كنچ برفرانسزهرفاقت
 ايدن زوجهنى جانلى بر نقطه محراق حالنده قاماره
 يولچيلرينك انظار دقتى جلب ايتدى : بوقادين تصور

بو یازیلری ایری حروفات ایله مائلاً قطع ایدن اوزون برده دیقاسیون .

کتابی یالکز بگا دگل - دائماً بوراده یا شایا مامقندن متولداسقلری اظهاری اتمک صورتیه - تکمیل استانبوله ده اتحاف ایدیوردی .

مادام قامیل دومونزووانک کتابی اسلوب اعتباریه اولدینی قادار موضوعی جهتیه ده عالیدر . بونده کندیسسی مفرط برفه مینست ، فقط شو افراطیه برابرینه شیمه محبتله یوغورلمش اصیل بر قلبک صاحبی اولدینی کوستردر . اوزماندنبری آراهمزده رشته مخبره اوزون فاصله لره اوغرامقله برابر تماماً منقطع اولمادی . کتابی حقنده یازدیغم مطالعهرلم افکاری تصدیقندن زیاده رده مائل اولدینی حالده بالمقابله کوندردیکی صوک فوطوغرافنک اوسته :

à Ali kiamy bey en toute sympathie intellectuelle
کله لری یازمحق قادار مزاجی صلحه مائلدر . بن افکاری قسماً جرح اتمکله سورکلی بر مباحثیه میدان آحق ایسته مشدم . او ، اتلافه میل ایتدی .

کتابنک صوگ فصلی « Nous et elles » بز و اونلر عنوانی حائردر . (اونلر) دیدیکی بزم قادینلرمزدر . خانملرمزک ظن اولوندینی کبی قفس ارقه سنده محبوس اولمیب ایسته دکاری کبی کزه بیلدکلرینی ویک اوغلی طرفلرنده حکم سورن اوروپا تربیه سنک زیرحمایه سنده اونلرک دهاا سربست اولدقلرینی سویله دکدن صوکره :

اونلرک ایچنده دییور ، یوکسلوبده انکسار خیاله دوشنلردن اولمایانلر اوقادار طالع سز عد اولمازلر . قابلیت فکریه سی وظیفه اجتماعیه سینه اویغون درجه ده اولانلر بدیخت دکلدر . حقیقه بز .. بو اوروپا قادینلری کشکه بزده او حالده قالسه بدق ! او حالده قالمی بعضاً یک حیوانی اولان وظائف مزه دهاا موافقدی . شیمدی اویانیق ذکارمک سعیه لره برعاصیه اولوب چیقیوروز .

« فقط نه ممکن ؟ ارککلر قارشیلرنده قابل خطاب بر مخلوق کورمک ذوقی فدا ایتمه مک ایچین فکرمزنی تنویر و تربینه همت بیوردلر ، و یک بشری بر منطقله یازی یوله طور مق ایسته دیلر . نه بوش خیال ! اونلر ایسته - لرده ایسته مه - لرده هیچ برشی بز یولزده طور دهره مایه حق وافکارمزی یوکسلمکدن منع ایده میه جکدر .

ازمیری کوروب گزمش ، هر برنده برر ایکشهر هفته قلمشدی . شیمدی ده استانبوله کیدیوردی . یک مراق ایتدیکی استانبوله اون اون بش کون قالدقندن صوکره یینه پارسه گیده جکدی . بندن بالخاصه قادینلرمزه ، احوال و عادات مزه متعلق معلومات آلیوردی . صوکره بحث فرانسه ادبیاته انتقال ایدنجه قارشیسنده بعض فرانسه ادیبلری آثار یله طانیان بر تورک کورمکدن طولانی محظوظ و مغرور اولوردی .

عثمانیه نک سرعت فوق المعتادندن ارتق نمون دکلدم . استانبوله کلدیکمز زمان حیرت ایتدم . نه قادار جابق ! بر بر مزه آدرس لر مزی ویردک ، ایرلدق . شهر مزک بونازک مسافری بر کون کزدیرمک وظیفه سی ده بکادوشمشدی . اون بش کون صوکره پارسه کیدرکن کرک پارسده کی اقامتگاهنک وکرک صیفیه سنک آری آری آدره سلرینی ویره رک پارسه یولم دوشرسه همه حال کندیسنه مسافر اولمقلغمی رجایتدی و گتیدلر .

آرادن اوچ سنه کچمشدی . بر کون پوسته جی بر مکتوبله بر پاکت کتیردی . بو بر کتابدی . مکتوبی آچدم ، اونک اثری ایدی . مکتوبنده « شبهه سز بنی اونو تمسک زدر ، فقط بن سزی اونو تادم ، ایسته اثباتی ! » دییورو کتابنک محتویاتی حقنده فکر و مطالعه می صوریوردی . آثاری ایچین بر نام مستعار ایدینمشدی . قامیل دومون زووا . اصل اسمی باشقه ایدی .

خاطر نوازلغنه قارشنی در حال تشکر ایتدم . صوکره کتابی تذقیقه باشلادم . ایلک صحیفه سنده - مؤلفه نک دیمک جائز دکاسه - مؤلفک فوطوغرافی واردی . شوسطرلری یازمقده اولدیغم دقیقه ده او صحیفه یینه آچیق اوله رق اوکمه طور ویور . نه دنسه بن بو چهره ده نجیب بر تورک خانمی سیاست انطباعاتی کوریورم . صوکره کتابک اسمی ! L'Égale . یک موجز بر اسم ؛ وهله آ کلامادم . دها آشاغیده شو پنهورک بر جمله حکمییه سی :

« قادین ، صاحی اوزون عقلی قیصه بر حیواندر . »

هر حالده شو پنهورک بوجهایی یازارکن بزم قنابر ضرب مثلزمی ثورنک اتحاد ایتش اولاجق . نه سیت بوتون

عبدن تخمیل ایدیورکه اوراده ارکک و قادین بویه بربرلری
چکه میوب دیدینه جکلری یرده دوستانه بر اتحاد ایله خوش
کچینه جکلردر . بز بوکا طاتلی بر خیال دیرز ، امید ایدم که
کتابی اوقویه جی قادینلر اوخیالک تحفته چالیشه رق مسعودیه
پوسته اولسونلر .

L' Égale ایلك كتاب ایچین نه کوزل عنوان! آتشین رنکلری ،
آلهولی رایحه لرله کنج قادینک بفته قلبنده آچیلمش محتم
بر چیچک : ایشته بو کتاب اودر . مادام قاملیل دومون ژووا
داها آنجاق بر کتاب یازدی . فقط او کتاب شهرتی عالمه یایدی .
شیمدی یکی بر اثر و بو اثرله بزه بر چوق (سوربریز) لر
حاضر لایور : Celle qui sait « بیلن قادین » بو اثر صاحبی
قادر ظریف و مستقام و موصک بیکلیکی اعتبارله بر معمار .
« بوندن باشقه منشور شعرلردن مرکب برجموعه اشعاری

وار . او ظریف سیپدن بزه بر ترفنده کوندردی ، درج
ایده جکز . بالخاصه قادین روحنی آکلامق عزمنده بولسان
رساله من بوشرفی احراز ایدیور . حساسیت مفرطه سیله حیاتک
ثولور ییجی صدمه لرینی پک ائی تقدیر ایتش اولان مادام قاملیل
تام معناسیله و حقیله بر قادیندر . حسن طبیعی ، طرز معیشتی ،
ممتاز تووالتیله او یننه آنجاق بر قادین اوله رق قالفده در . بوتون
قادین همشیره لرینه شو بولده خطاب ایدیور ! « داها
شوخی اولکنز ، ارض اوژرنده بو سزک حقکز ، صوکرده
ارککلره - تغلب ایتمه کنز ایچین بو بر بویوک قوتدر » قادینلره
کندی کندیلرینی اشکنجه یه صوفیملرینی توصیه ایدیور ،
بو صورته قورصیه ، کندی تعبیرنجه بو اشکنجه آلتنه قارشی
اعلان حرب ایدیور ، یوگسک یاقلره اعلان حرب ایدیور .
قادینلری طبعیلکدن چیقاران ، اولره اذیت و یرن هر شیئه
قارشی اعلان حرب ایدیور .

« اوگمزه کی قیش مادام قاملیل دومون ژووادن بو بحثه
داثر بر جوق خطابه لر دیگله مک ذوقنه نائل اولاجقز و شبهه - بز
محرره مک قازاندینی شرف و موثقیتی خطیه ده قازانه جقدر . بوشرفه
او لایقدر . چونکه اونده بر ایمان وار . »

بوندن صوکرده منشور شعرلردن بر نمونه وار . بونلرک
زده یازلمش اولدقلرینی بیلورم . بر مکتوبنده تونسه
سیاحت ایتک اوزره یوله چیقادیغدن مکتوب یازاجق
اولورسهم (پوست - رهستان) اوله رق طوغر و جزایره
یازمقلغمی اخطار ایتشدر . بو منشورله ایشته بوسیاحتده کی
تأثراتنک برر عکس حزینیدر . قاچ کره بختندن مشتی
کورونمش و « کشکه بر تورک خانمی اولسه یدم ! »
سوزینی تکرار ایتشدر . اونک هر سوزنده بر شعر
منشور ، هر حالنده برنثر موزون بولوردم . (فیه منی تی)
غزته سنک درج ایتدیکی شعر منشور شودر :

« ایشته تورک خانملری ایچین ده بو ، بویه در و بویه اوله .
جقدر . چونکه اولری ده تربیه ایتک و فکرلری آچق آرووسی
باش کوستردی . یوسک طبقه لره کنج قیزلر مکمل بر حاله
کتیرلک ایچین نه یه محتاج ایسه لر هپسینی اوگره نیورلر . نتیجه
ضروریه سی اوله رق بر جوق زواللیر ، بر جوق بدبختلر وجوده
گله جک . چونکه اولر تظاهرات اجتماعیه نک خارجده بیرقلدقلری
ایچین متکامل ذکالری ردای مجهولیه بورونمش اولدقلری حاله
گریزان خیالره قاووشمق املیه بیهوده دوگنه رک ، چیرینه رق
بوشلر ایچنده هدر اولوب کیدیور . یاخود بو چیرنیشلرله
بورغون دوشه رک بیکدن اوزون بر اوقویه طالیورلر . شیمدیلک
حقلرنده خیری اولافی ده بجه بودر ، یعنی شو اوزون اویقو ایله
اسکی مفکوره لر « عودت ایتله ریدر .

« او زواللیر بزی . . بو اوروپا قادینلری تقلیده هوس
ایدیورلر . حال بوکه بزی لایقیله طانیادقلری ایچین حقمزه
طوغر و حکملر و یرمه یورلر . بجه بختیاردر او خانملرکه بویه
یابه جتلی یرده تام بر نورک قادین ایچین چیزلن خط مقدارک
حدود توکلی ایچنده یاشارلر . »

مادام قاملیل دومون ژووانک بو مسئله ده نه
درجه حق وار ، شیمدی اونک مناقشه سی لازم دگل .
بن یالکنز مملکتتمزی گزن ، بزلی جدا سهون
وقادینلر مزک سعادتی ایچین ده آریجه ذهن یوران بونجیب
عرب ادیبه سنی طانیدیم کبی قارلر مه طانتمق ایسته یورم .
چکلرده . . چکلرده دیدیکم ایجه اولویور . کندیسندن
بر مکتوب و ایله و ستراسیون کبی مکمل و مصور بر رساله
المشدم : Feminity . اسمنی ایستمه دیدیکم نه لر وار . . بو
رساله ده « قاملیل دومون ژووا و بر فیه منیست » عنوانیه
بویوک بر صحیفه اشغال ایدن مقاله مادامک شو کوردیککنز
پورتره سیله ده مزیندر . اونک اصیل روحنی یاقیندن
کورمک ایچین شو مقاله یی و خصوصیه نشر اوله جق بر
اثرندن مفرز منشور شعرینی اوقومق لازمدر .

مقاله شویله باشلایور :

بز آرق فیه منیزم دعواسیله اورته یه چیقان قادینلرک
ناخوش ، چرکین و اکثریتله کولونج اولدقلری زماندن چوق
اوزاق بولونیورز . مادام قاملیل دومون ژووا ایله بومسلک بزه
داها سحر و جاذب بر صفحه کوستریور .

داعیه سز برسلامته و آتشین بر قناعتله او بزه ارککلری
خوش کوردیکنی سویله یور . قصورلری کورمه یور دگل ،
پک نافذ بر نظره کورویور ، فقط لطیف یرتسم ایچنده صو -
رو یور : « یکی بزم . . بزم قصورلرمن یوقیدر ؟ » او ، بر

چوله وصولم --

منثور شعر

کندیستی بوراده ، خصوصیه « همشیره لرم » دیه
خطاب ایده یله چکی خانلرمزه طامق نجی بر وظیفه
اولدینی بر مکتوبده یازمشدم . شو مقاله آنجاق
لزومسز بر تأخره اوغرایان بو وظیفه ایفا ایدلمش اولمق
ایچین وجود بولدی .

علی لاسی

منزویک ترهائی

سلیم یک باغچه ده چیچک لری صولایوردی . اطرافده
تازدک نشر ایدن تازدک دیله ین کلتری ، سنبل لری ،
اورتانه لری ، زنبق لری ، هر جائی منکشلری سوزکلی
قوغاسیله اعاشه ایدیوردی . بوصاف ، ظریف و طبعی
چو جو قمر کندیسنه ، بر تقدیمه شکران اولمق اوزره ،
حسن ، رایحه ورنک لریله شفقت ، رقت و سکونت ویر -
بیورلردی . محترم اختیار ، وظیفه سنی بر صمیمیت
دیندارانه ایله ایفا ایدیور ، دست همیله یتشدیردیکی بو
کوزل مخلوق لره قطرات محبتی دوکیور و یسکدیکرینی
قوجاقلایان چار اشیق ویشیل دالدر ، آقاسیا و لیلایق
صالقملری آره سنده یواش یواش ایلریله یوردی .

زواللی سلیم یکک بوسعاده خلل کتیرمک ایسته مدهم .
جمعیتدن اوزاق ، منفور انسانلردن ، وجدان خراش
عوعوه لر دن اوزاق ، منحصر آ طبیعتله - شو بی حس
و بی شعور اولان ، وحشی سیلاب لریله بلده لر خراب
ایدن ، حیاتلر چیکنه یین ، طاغلردن آفت ، الم ، و اوویلا
کترین .. حلیم ، لطیف ایرماقلرده خفیف و ملیح
نسیملره رفاقت ایله درین بر سکوت ، بر سکوت زمزمه دار
ایچنده آقان ، فقط هر حالیه صاف معصوم ، هر حالیه
کوزل ، بی حس و بی شعور اولدینی ایچون کوزل
و شایان پرستش اولان طبیعتله - همد و همحال
کوردیکم زواللی سلیم بکی آغاچلردن ، چیچکلردن ،
روحنک حسبحال عمیقندن آیرمق ایسته مدهم . او یکانه
اوغلنک وفاتندن بری آنجق بونکله متسلی اوله بیل یوردی .
تا نهایتده طوران و نیازمند ، مائی نظر لریله سویملی اختیاره

« کوزلرمی مصرانه قابادرم واروزده مدت آجمادرم .
هرشیئی ، هرشیئی اونونم دبو تونو بو مادی سمار
آکنده ، بو تونو بو آتوره قورمدر او ستمده ، بو تونو بو
آموده لکدر ایچنده اونلری ایملک دفعه اولدور آجا جمعه
اینانم ایسته بوردرم . »

« احتشام ایچنده آیدم قوماندله صاریممه اولاده
شو مغربی قابیلرینه بکنه ملک ایسته دم .
« اونلرده کی صبر و درمشت و موزونه و مقفا رفقا
عظمت بنده اولسه ، دیرم .
« بر کوزل جنت بشتی کبی کونلک یالریلا دیغی
وجودلری بنده اولسه ، دیرم .
« یانتر و قابیلده کوزلری کبی یارلایانه کوزلری
بنده اولسه ، دیرم .

« اینلرده فرقی اولایانه زورینک اوکنده اونلر کبی
یورمه لدرک ، اونلر کبی دافین افقاره باقموه ایسته دم .
« رومک اونلر کبی یائی و بام باغچه اولاسنی ایسته دم .
« ارکطری بر قرال (بر آله) هشت و دفرایده ،
یاصه و بولک صرمانه لرینه بورونممه اولدقلری هالده
کلر کلری زمانه خلجاندر ایچنده اونلری ناصل تیره یورس
بیرده ایدر تیره ملک دایده اسیر اولمق ایسته دم .

« صوکره بو تونو بوضایلرم تقوه ایتمه کبی ، صر
و دشتی کوزلرمی تکرر آیدر یغم زمانه هیهات صرافاته
دیالاندره ایدیا ناصل ظالمانه اسیر ایلمه اولدیغی
آکلادرم .

« آکلادرم که شکل اصلینی دنده لکنی ایدیا غائب
ایتمه اولاده زواللی روحی قور تارمه اسطی قلامشدر .
« اوزمانه آتوره قورمده قابیلده اونلره « همشیره لرم »
دییه خطاب ایده مدهمک بائید هونکوره هونکوره آغوردم .
قامیل دو مون ژودا